

המבוכה הנוראה של יו"ר מועצת התלמידים (זאת אני) ממאר קצר מאת ארנה קזין

זיכרון אחד עולה מעת לעת כסומק בלחיים. כרעד בגוף. באופן משונה, זהו אחד הזיכרונות היחידים מימי הנעורים שלי שנותרו חיים.

אני בכיתה ח'. טקס סוף השנה מתקיים במרתף של בית הספר, באולם ההופעות. אני זוכרת אולם קטן ואפל, כיסאות מסודרים בחצי עיגול מול במה קטנה. פסנתר ורמקולים. האולם מלא בתלמידים ובמורים. על הבמה מדבר ילד אחד, אולי קוראים לו יוסי? הוא ג'ינגי. הוא בעל גוף. הוא המנחה של האירוע. לפני שיוסי מדבר אני מתחמקת אל חדר השירותים שנמצא בירכתי המרתף. אני לא זוכרת מדוע ברחתי לחדר השירותים. אבל אני שם. לבד. מאחורי דלת סגורה, בתא צר ומצחין. ואני שומעת את הדברים שנישאים ברמקול, קבל עם ושכבה.

"תודה", הוא אומר, ואני שומעת, ומתקצרת נשימתי, "תודה רבה ליושב ראש מועצת התלמידים, ארנה קזין, התלמידה הכי גברית, או התלמיד הכי נשית, על תרומתם ל..."

אני לא זוכרת איך ידעתי להתחמק בזמן אל השירותים. אני לא זוכרת מדוע ידעתי שהמבוכה עומדת להכות. אני זוכרת את עצמי עומדת בתא השירותים הסגור. מתקשה לנשום. דמעות חונקות את הגרון. כל כולי התפרקות. כל כולי חרדה. וניסיון להתאושש. וניסיון להזדקף. אני חושבת שזהו אחד הרגעים החשובים בחיי.

על מה בדיוק הוא הודה לי? מה עשיתי כיושב ראש מועצת התלמידים? אין לי שמץ של מושג. האם אי פעם כינסתי ישיבה? הובלתי פעילות? מחאה, תביעה, אירוע? לא זוכרת כלום. עולה רק זיכרון הדברים האלה, שנאמרים לעיני כול ולאוזניהם: התלמידה הכי גברית. התלמיד הכי נשית. וזיכרון הבושה. הצמרמורת. הדם שזורם בדחיפות אל קצות השיערות.

מדוע הטביע דווקא הרגע הזה חותם בנפש שלי? מדוע דווקא הרגע הזה חוזר ועולה מדי פעם, כסומק בלחיים, כרעד בגוף, גם כעבור כשלושים שנה?

הפעם האחרונה שבה נתקלתי בזיכרון מבוכת היו"ר שלי היתה בשדה התעופה בן גוריון בדרך לסוף שבוע קצר בלונדון. זה היה ממש לא מזמן. בנובמבר 2013. אני אמא לשתי בנות. בת זוגי – אם בנותי, זו שילדה אותן ומגדלת אותן ביחד אתי – קנתה לי כרטיס טיסה ללונדון כמתנת יומולדת. זו הפעם הראשונה שאני נוסעת לבד לעיר האהובה שלי – בעצם זו הפעם הראשונה שאני ישנה מחוץ לבית במשך שתי יממות תמימות – מאז שנולדה בתנו הבכורה לפני כמעט חמש שנים. התכוננתי לקור

האנגלי, ולבשתי מעיל פוך שחור מעל חולצת כפתורים וגופיה חמה, מכנסי ג'ינס ומגפי בוקרים. לראשי תספורת קצרה. תספורת נעורים של נשים שמתקרבות לגיל 50. תספורת של לסביות שבגרו בשנות השבעים. תספורת קצרה ונוחה שמבליטה את עצמות הלחיים ואת החוטם הגדול ועז המבע.

אני מחכה לקפה בדוכן של ארקפה במרכז אולם ההמתנה. מישהי נוגעת בכתפי ואומרת – סלח לי, אתה בתור? אני משועשעת. מתחשק לי לעדכן מיד את בת זוגי. מאז כיתה ח', אני חושבת, לא פנו אליי בלשון זכר. באופן מוזר הדבר חוזר על עצמו חמש פעמים בניסיעה הזאת. אולי זה בגלל התספורת. אולי בגלל בגדי החורף שמצליחים להסתיר את השדיים. אולי משום שאני משתדלת, בשנים האחרונות, להתחבר לבוץ' שבי. לאשה הגברית שבי. לגבר הנשי שבי. אני נזכרת במבוכת יו"ר מועצת התלמידים. אני מחייכת לעצמי; מניחה יד על כתפה של הילדה המבוהלת, הנבוכה, שהייתי, ואומרת לה – הכול בסדר. זה די נחמד.

אבל לילדה ההיא, בסוף כיתה ח', באולם ההופעות, זה לא היה בסדר. זה לא היה נחמד. מה קרה שם? מדוע נרעדו אמות הסיפים? הרי הבלבול – בת או בן, קשה לזהות במבט ראשון – היה קרוב אליי, קרוב ומוכר וידוע עד מאוד. וממילא אף פעם לא אהבתי לחשוב על עצמי כילדה – חלושה, עדינה, מתוקה. שנאתי בובות וקלאס וקפיצה בחבל ושיחות על בנים ועל איפור. אבל גם לא יכולתי לסבול שיחשבו שאני בן. זו לא חוכמה להיות בן. כל העניין הוא להיות בת אבל עם איכויות של בן – לכל הפחות. אני זוכרת שהרגשתי, שחשבתי כך בכיתה ח'. בכיתה ז'. בכיתה ו'. אני זוכרת את הגאווה שלי: לא בן, לא בת שרוצה להיות בן, אלא בת בעלת איכויות נוספות. אולי לא חשבתי במונחים האלה בדיוק אבל ללא ספק הרגשתי כך. אני זוכרת.

עכשיו אני מנסה להבין, אם כך, מדוע הדברים האלה, ברמקול, מאת יוסי המנחה הג'ינג'י של האירוע, מדוע הם נצרכו כך בנשמה שלי כאות קלון שחוזר ועולה מעת לעת, ואיתו הסומק בלחיים, הרעד בגוף?

הייתי רוצה לחשוב שיש שם סיפור נסתר, סיפור שעלי לדלות עוד מנבכי השכחה. נניח, משהו כזה: רצתי לשירותים בעיצומו של טקס הסיום כי יוסי לקח אותי הצידה לפני שעלה לבמה ואמר לי שהוא עומד לספר לכולם, ברמקול, לכל השכבה, שהוא מצא אותי ואת המורה להתעמלות, תמר גולדמן, מזדיינות בחדר הציוד של אולם ההתעמלות, תמר השרירית, אלופת ישראל בזריקת כידון, עם המבט החודר, והפה הרך, מופשלת מכנסיים, מזיעה בהתרגשות, וראשי בין ירכיה, והיא לוחשת, ארנה, ארנה, והוא אמר לי, יוסי הג'ינג'י, שזה מגעיל, ושהוא ידע שבחרו בי להיות יו"ר מועצת התלמידים רק בגלל ששכבתי עם המורה להתעמלות, והוא אמר לי שהוא יגיד אותנו למנהל, כי אני רק ילדה קטנה, בקושי בת 14, וזה אסור, זה אסור, צריך לסלק את תמר גולדמן, המורה להתעמלות, וצריך לספר לכולם.

הייתי רוצה לחשוב שיש שם סיפור נסתר כזה. או אחר. נניח: רצתי לשירותים בעיצומו של טקס הזיכרון, כי נעמה צורף, מכיתה ח' 3, החזיקה ידיים עם רמי כהן, מהכיתה שלה, וזה היה למחרת הלילה שאותו

בילינו יחד – נעמה ואני – הסתובבנו כל הלילה ברחובות השכונה, ודיברנו על התוכניות לחופש הגדול, שלפני התיכון, ונעמה סיפרה לי, כממתיקת סוד, שאמא שלה נוסעת לחו"ל לבד, והיא, נעמה, תישאר בחופש הגדול כמה שבועות בבית לבד, אני יכולה לבוא לישון אצלה אם אני רוצה, כי גם אבא שלה לא יהיה, ואחר כך, כשהתיישבנו על ספסל בכיכר בלב השכונה, וחלצנו סנדלים, וחיבקנו את הברכיים, ועישנו סיגריה, והשתעלנו קצת, והשתעלנו הרבה, נעמה סיפרה שבעצם אמא שלה לא סתם נוסעת לחו"ל לבד, אלא היא עומדת להתגרש מאבא שלה, והיא עצובה, נעמה, עצובה מאוד, היא מרגישה שהכול מתפרק לה, ואני חיבקתי אותה, ונעמה הרחיקה אותי לרגע מעליה, ואחר כך נטלה את ראשי בכפות ידיה, ונישקה אותי בכל העוצמה של הצער, ואמרה לי שכבר המון זמן היא רוצה לעשות את זה, כי היא מרגישה משהו מיוחד אתי, משהו שהיא לא מרגישה עם אף אחד בכל העולם, וזה בכלל לא חשוב שאני בת, היא רוצה לנשק אותי עד מחרתיים, ולא רק לנשק. ולמחרת, בטקס הסיום של כיתה ח', נעמה החזיקה ידיים עם רמי כהן, ואני ידעתי, הרי ידעתי, שהיא תתחרט, ולקחתי את שברי הלב שלי לשירותים, לא יכולתי לעמוד באותו רגע מול המראה הזה, של ההבטחה שנגנזה.

ואולי רצתי להתחבא בשירותים כי בדיוק נכנס שוטר לאולם, ופחדתי שתפסו אותי, שמישהו ראה אותי גונבת כסף מהקופה של המזכירה; או מישהו הלשין שפרצתי לחדר האחיות ולקחתי כדורים ומזרקים, או כתבתי כתובת גרפיטי מזעזעת על הקיר של המנהל, או מישהו תפס אותי מעשנת גראס בחדר המדרגות, ואני רק בת 14, ופחדתי שהשוטר בא בשבילי.

הייתי רוצה לחשוב שיש שם סיפור נסתר, שאני משכיחה, מדחיקה, מרחיקה מעליי. אבל זה בדיוק מה שכל כך חשוב באותו רגע, של מבוכת היו"ר, הרגע הזה ששב וחוזר בזכרוני, עם הצריבה שלו בגוף: אין שום סיפור. אין שום דרמה, חוץ מזו שהתחוללה בנפשי.

בכיתה ח', וגם בכיתה ט', ובכיתה י' ובכיתה י"א, ובכיתה י"ב לא הרשיתי לעצמי – למען האמת עד גיל 29 לא הרשיתי לעצמי – להיות באיזשהו קשר רומנטי או מיני עם אף לא אחד בעולם. ובטח לא הרשיתי לעצמי לחצות את הקווים אל האסור והמוקע. הייתי כל-כולי בדידות גאה והגונה – נבוכה, חרדה, מבלה שעות רבות של שיחה (בקול רם) עם עצמי, וגם יוצאת אל העולם כיו"ר מועצת התלמידים, וכרכזת מעולה של נבחרת הכדור-יד, ספורטאית ותלמידה מצטיינת, ילדה טובה ומצחיקה ואהודה בבית הספר, אבל בלי חברים, בלי אהובים ואוהבים, כל כולי אי-נוחות, ספק מכרסם, כל כולי כסוסת ציפורניים, קצרת נשימה.

+++

רגע, עכשיו, עולה פתאום זיכרון או רעיון. באמת עכשיו, בעיצומה של הכתיבה – עולה בדעתי לראשונה: אולי התחמקתי לשירותים לא משום שידעתי מה יוסי יגיד, אלא משום שגמרתי לדבר בעצמי על הבמה.

כן, נדמה לי שאני מבינה – לא זוכרת, אולי, אבל מבינה – שהמבוכה כבר התיישבה בגוף שלי, משום שהוא נחשף שם, הגוף שלי, על הבמה. עמדתי על הבמה כי התבקשתי לומר כמה מלים כיושב ראש מועצת התלמידים. נתקפתי פחד קהל ולשוני כבדה עליי והייתי כולי סומק וזיעה ותעוקת נשימה. התופעה הזאת חזרה מאז, חוזרת מאז, עשרות רבות של פעמים עד עצם היום הזה. אני חושבת שהייתי כל-כולי שם, לעיני כול, התלמידה הכי גברית, התלמיד הכי נשית, וגמרתי לדבר, לסכם שנה של פעילות, שנה של נשיאה בתפקיד היו"ר.

רצתי לשירותים מיד אחרי שירדתי מהבמה מרוב מבוכה על עצם החשיפה, על עצם הנוכחות המופגנת של הגוף שלי, עצם ההצבעה על קיומו, קבל עם ושכבה. ואז בא יוסי ונתן למבוכה הזאת מלים, והטביע אותה בי כמו קעקוע, לכל החיים.